

LOVEC

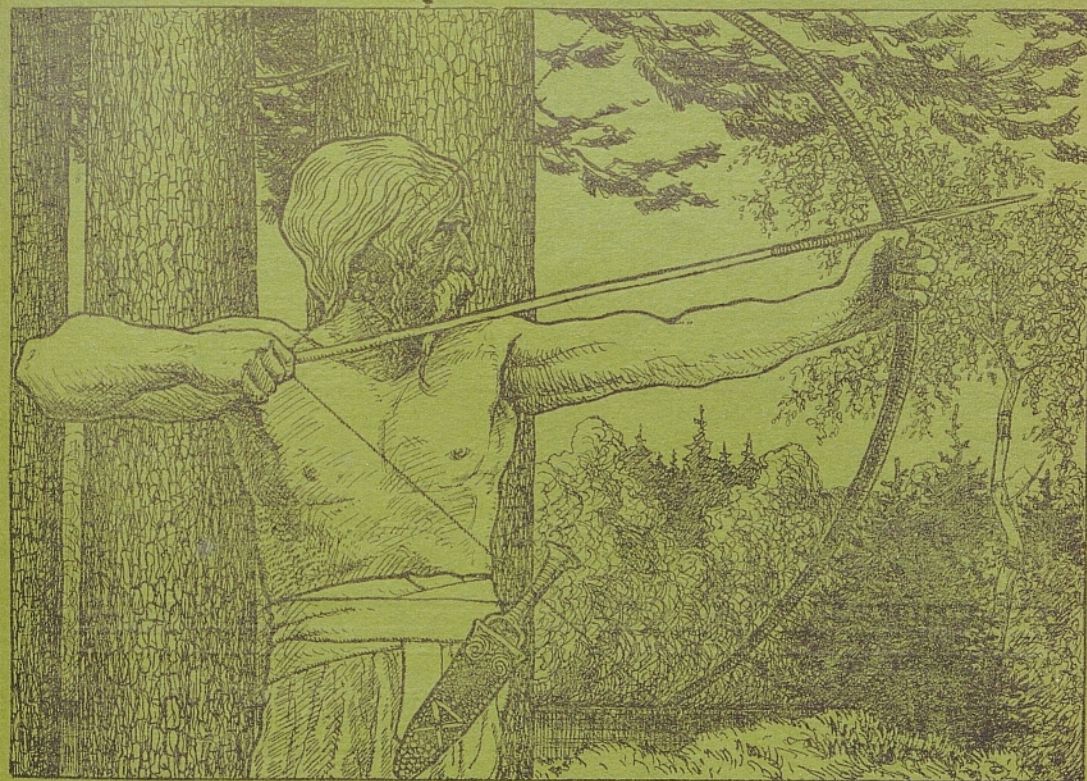
Štev. 4.

List za lov in ribarstvo.

Leto V

V Ljubljani, dne 15. aprila 1914

VSEBINA:

LOV: Dr. Fr. Mischitz: Za ruševcem pod Kočno. (Konec prihodnjič.) — Albin Seliškar: Albinizem in melanizem pri živalih. (Dalje prih.) — LISTEK: Fr. S. Finžgar: Nad petelina. — Iz lovskega oprtnika. — Vprašanja in odgovori. — Mala oznanila. — Astronomski koledar. — Listnica uredništva. — Oglasi.

Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“

Društvo je namenjeno slovenskim lovcom vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Članarina znaša na leto **6 kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej **60 kron**, postane ustanoven član in je nadaljnjih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „**Lovec**“, ki izhaja 15. vsakega meseca. Člani ga dobivajo brezplačno, za nečlane pa velja v Avstro-Ogrski **8 kron** na leto. Kdor prebiva v inozemstvu, mora doplačati še poštnino. Vsaka posamezna številka velja 50 vin. Tudi „Mala oznanila“ stanejo za nečlane 50 vin, člani pa imajo pravico do trikratnega brezplačnega oznanila v listu.

Oglase računa društvo stran po 200 K (na ovitku), ozir. 180 K (na prilogi). Manjši oglasi veljajo sorazmerno manj.

Društvene znake oddaje društvo po 2 kroni.

Jakob Zalaznik, slaščičarna, pekarija in kavarna

===== Stari trg št. 21

Podružnice: Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

Čekovni račun pri c. kr. hran. uradu št. 113.187. ===== Telefon šte. 194.

: Mestna hranilnica ljubljanska :

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

**Največja
slovenska
hranilnica.**

Denarnega prometa koncem leta 1913	K 700,000.000.—
Vlog	„ 43,500.000.—
Rezervnega zaklada	„ 1,330.000.—

**Največja
slovenska
hranilnica.**

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

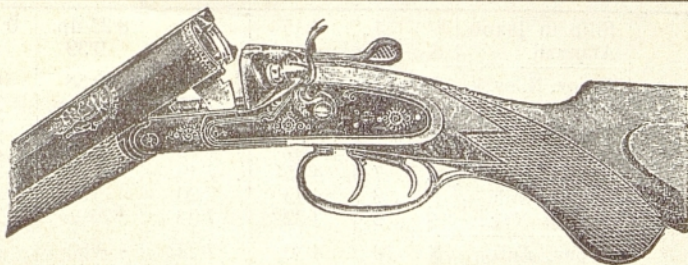
4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno varna** in stoji pod kontrolo **c. kr. deželne vlade.** — Za varčevanje ima vpeljane lične **domače hranilnike.**

: Prva boroveljska orožjetvorna družba :

≡ PETER WERNIG, ≡
BOROVlje, KOROŠKO

Izdeluje najnovejše in priznane prvovrstne lovske puške vseh sestav za zrnje in kroglo z najboljšim strelnim učinkom. Bogata zaloga Browning-, Steyr- in drugih avtomatičnih pištol, samokresov, zračnih pušk, sploh vsega v puškarsko stroko spadajočega orožja.

Popravila. — Strelivo. — Ceniki.

Ludovik Borovnik, puškar v Borovljah na Koroškem,

priporoča najmodernejše puške za lov (dvocevke, risanice, trocevke i. t. d.), dalje Mannlicher-repetirke z najboljšim strelnim učinkom, pripravne za lov, Mannlicher-Schönauer-repetirke, Browning-pištole

kakor tudi pištole sistema „STEYR“, krogla 6.35 in 7.65, po prvotnih cenah.

Priporoča se tudi za izdelovanje novih kopit in cevi. — Popravlja in prenareja vsakovrstne stare puške po najnižjih cenah.

Astronomski koledar.

Maj 1914.

Katoliška imena		Dan	Solnca		Lune	
			vzhod	zahod	vzhod	zahod
Prvi krajec ☾ 3. ob 7h 29 m dp.	Filip in Jakob	P	1	4:45	7:11	8:25 dp.
	Atanazij	S	2	4:43	7:12	9:39
	3. pov. N. sv. k.	N	3	4:41	7:13	10:58
	Florijan	P	4	4:40	7:15	12 20 pp.
	Pij V.	T	5	4:38	7:16	1:42
	Janez Ev.	S	6	4:37	7:18	3:05
	Stanislav	Č	7	4:35	7:19	4:30
	Prikaz. Mih.	P	8	4:33	7:20	5:58
	Gregor Nac.	S	9	4:32	7:22	7:29 zv.
Ščep ☿ 9. ob 10h 30 m zv.	4. pov. Anton	N	10	4:30	7:23	8:59
	Gandolf	P	11	4:29	7:25	10 20
	Pankracij	T	12	4:27	7:26	11:24
	Servacij	S	13	4:26	7:27	zjut.
	Bonifacij	Č	14	4:25	7:29	0 12
	Zofija	P	15	4:23	7:30	0:45
	Janez Nep	S	16	4:22	7:31	1:09
Zadnji krajec ☾ 16. ob 11h 12 m zv.	5. pov. Paskal	N	17	4:21	7:33	1:28
	Feliks	P	18	4:19	7:34	1:43
	Celestin	T	19	4:18	7:35	1:56
	Bernardin	S	20	4:17	7:36	2 10
	Krist. neboh.	Č	21	4:16	7:37	2:22
	Helena	P	22	4:15	7:38	2:37
	Deziderij	S	23	4:14	7:39	2:55
						6:27 zv.
Mlaj ☿ 25. ob 3h 34 m zj.	6. pov. Ivana	N	24	4:13	7:40	3:17
	Urban, Greg.	P	25	4:12	7:41	3:45
	Filip Nerij	T	26	4:12	7:43	4:24
	Beda Ven.	S	27	4:11	7:44	5:15
	Viljem	Č	28	4:10	7:45	6:18
	Maksim	P	29	4:09	7:46	7:30
	Srce Jezus.	S	30	4:08	7:47	8:48 dp.
	Binkonšti Ang.	N	31	4:07	7:48	10:07
						0:13

Dolgost dneva: Od 14h 26 m do 15h 41 m.

Listnica uredništva.

Uredništvo naznanja, da so mu dobrodošle fotografije zanimivosti naših lovišč, naj se že nanašajo na živalstvo ali na krajevne posebnosti. Tudi snimke lovskega življenja bomo sprejeli vedno z veseljem. Seveda morajo biti fotografije dobre, ako hočemo, da bodo krasile „Lovca“. V 1. številki uvaja spis „Za lisicami“ od g. pisatelja poslana nam fotografija. Na isti način bi povzdignil lahko še marsi-kateri naših sotrudnikov vrednost svojih spisov.

Dr. Fr. Mischitz :

Za ruševcem pod Kočno.

Bilo je na binkoštno soboto popoldne, ko sta me povabila lovska tovariša g. P. in g. W. v Kranju, naj se jima pridružim, češ da pojeta v lovišču g. I. Povšnarja, posestnika v Kokri, visoko pod Kočno krasna ruševca in da je sedaj najlepša prilika, pa tudi časa dosti, da dobimo vsaj enega, če že ne obeh. Ker do takrat še nisem imel dosti prilike, udeležiti se lova na tega plemenitega ptiča, o katerem sem bil slišal prej pač že mnogo zanimivega od starih, izkušenih lovcev in o katerem sem bil tudi čital mnogo v znanstvenih lovskih knjigah, sem sprejel vabilo kaj rad.

Brž je bilo vse potrebno preskrbljeno. Ko se je začelo mračiti, smo se že peljali z vozom mimo prijazne župne cerkvice v Kokri in kmalu potem smo sedeli za veliko, belo hrastovo mizo v gostoljubni hiši g. I. Povšnarja ter se razgovarjali z njim in z dvema, že pred nami došlima lovskima čuvajema o lovskih razmerah v Kokri, zlasti pa o lovu na ruševca.

Povšnarjevo lovišče se razprostira na južno-zapadnem pobočju Kočne ter meji na severni strani na lovišče barona Kaisersteina, na južni pa na Suhadolnikovo. Ker sega od globoko v dolini šumeče Kokre vprek zelenega in gostega smrekovja, bukovja in mecesnovja, vprek bujnopestrih, dišečih planin in travnikov in ob pičli zemlji

plazečega se ruševja visoko gori pod strme in nedostopne skalnate stene ob grebenu sive Kočne, je tako po svoji divni naravni lepoti in pisanosti kakor radi raznoličnosti v njem se nahajajoče divjačine eno najlepših, pa tudi najboljših lovišč v Kokri.

Do pred kakimi desetimi leti je pelo v tem lovišču vsako leto po pet do sedem malih petelinov. Tam, kjer že neha nepretrgani gozd, kjer stoji le še tu in tam, vsem viharjem kljubujoč, kaka osamljena smreka ali kak mecesen in životari le nizko ruševje tik pred golimi pečinami, je prepevalo vsako pomlad, ko je ležal le še v senčnih grapah sneg, t. j. v drugi polovici meseca aprila in pa ves mesec maj, lepo število ruševcev mnogoštevilnim družicam vabljive ljubezenske pesmi. Sedaj je njihovo število zelo padlo in lani sta pela tam samo dva petelina: eden ob Kaisersteinovi, drugi ob Suhadolnikovi meji, blizu štiri ure hoda narazen. Oba sta že precej stara in zelo lepa, pa ravno tako previdna in izkušena. A čim starejša sta, tem hujša je njuna ljubezenska strast, njuna nevoščljivost in nestrpnost. Nobenega mlajšega petelina ne pustita blizu; če pa se drzne kateri izmed mlajših, vtihotapiti se v kraljestvo enega ali drugega izmed njiju, tedaj se vname takoj hud boj, ne sicer na življenje in smrt, pač pa tako dolgo, da se mora tekmeec umakniti. Dobi jih nekaj po svojem zakrivljenem kljunu, izgubi v medsebojnem ravsanju nekaj perja ter mora premagan z mršavim perjem drugam odleteti, da si poišče ljubezni željnih družic. To je bilo glavni vzrok, da ni pelo v omenjenem lovišču več petelinov. Odstrelilo se jih namreč ni v zadnjih letih preveč, kar bi si morda kdo mislil. Treba je bilo torej imenovana huda pretepača, katerih so se bali vsi drugi, postreliti, ako smo hoteli upati, da se pomnoži število pojočih ruševcev v lovišču.

Med pogovorom je hitro minila ura za uro; odbilo je že deset in zadnji čas je bil za odhod. Mesti, kjer sta pela škarjevca, sta namreč oddaljeni od kokrske ceste dobre štiri ure hoda. Da bi ne prispeli tja preveč utrujeni in prepoteni, smo sklenili, napotiti se takoj ter se na Povšini ustaviti za dve uri.

Povšina je prvotno domovje Povšnarjev. Uro nad cesto se razprostirajo okoli dveh močno sezidanih in še dobro ohranjenih hiš poleg visokega skednja in več hlevov travniki in njive, obdani z bukovjem in s smrekovjem ter na ta način proti plazom dobro zavarovani. Poleti kakor pozimi bivata na Povšini star planšar in še starejša planšarica.

Ko smo dospeli po enourni hoji po strmi poti skozi gozd na odprto plan Povšine, je bila črna, temna noč. Prihajajoč izza Kočne, Grintovca in Velikega Zvoka na eni, izza Zaplate na drugi strani, so se zbirali nad nami črni oblaki, ki niso obetali nič dobrega. Pa to nas

ni motilo dosti: zrak je bil hladen. Tudi lovska čuvaja, ki sta bila ob enem naša vodnika in nosača, sta zatrjevala, da bo drugo jutro najlepši dan.

Planšarja in planšarico smo kaj težko prebudili iz spanja. Ali sta tako trdo spala, ali sta se pa našega poznega in nepričakovanega prihoda zbala, treba je bilo precej vpitja in nekaj močnih sunkov s puškinim kopitom na hišna vrata, preden je zaškripal v ključavnici ključ. Po hoji smo sodili, da nam je odprla planšarica, ki pa je, ne da bi se nam bila pokazala, takoj zopet izginila v svojo spalnico. Planšar se pa sploh ni dal motiti od nas.

Vstopili smo v glavno sobo. Kaj prijetno nam je bilo, da je bila peč zakurjena in soba segreta. Sedli smo za mizo, se malo pokrepčali, potem pa poplegli v seno, ki sta ga bila nanesla naša spremljevalca v sobo.

Ko smo stopili po eno- in polurnem spanju pred hišo, so bili že izginili vsi oblaki in tisoč in tisoč zvezd je migljalo na nebu in razsvetljevalo vsaj deloma mirno, tiho noč. Odpravili smo se takoj: jaz z g. W. in enim vodnikom na Kaisersteinovo, g. P. z vodnikom na Suhadolnikovo mejo.

Pot nas pelje poldrugo uro deloma bolj po ravnem, deloma pa zelo strmo skozi gosto hosto, v kateri je bilo tako temno, da bi ne bili videli drug drugega in bi se bili spotikali ob koreninah, ako bi ne bil svetil vodnik, ki je stopal naprej s svetilko. Sredi strme poti dospemo v temnem gozdu pred nizko leseno kočo. Vodnik stopi pred kočo in obrne svetilko tako, da so padali njeni žarki na kočo in razsvetljevali tudi prostor pred njo. Lep je bil ta trenutek! Pred nami borna, iz lesa v strmo reber postavljena koča. Prostor pred njo lepo zravnano, očiščen, pometen in na strani proti pobočju ograjen. Zaklenjene duri, ozaljšane s svežim vencem planinskih pomladanskih cvetlic, in pred njimi na tleh razprostrta sveže dišeča smrekova skorja, da si osnažiš pred vstopom črevlje. Na levi od vrat iz trate napravljena klopica, v jarku pod kočo žuboreča voda, peneča se po strmem kamenju v dolino, nad kočo pa tajno šuštenje mladega listja in kramljanje starih bukev, katere je motila s svojim enakomernim oglašanjem visoko gori pod gorsko steno sova. Vse to nas je močno ganilo in za trenutek smo se zamislili. Tudi ta revni, od vsega sveta ločeni drvar, ki spi sedaj na svojem trdem in hladnem ležišču mirno spanje pravičnega, tudi ta je pripravil svoje domovje lepo praznično za binkošno nedeljo! Vodnik je opomnil, da je treba hiteti, češ da pojema svetilka in bi bila hoja še težavnejša, ako bi nam ugasnila luč, preden bi dospeli iz gozda na odprto planino. Zato smo odšli kmalu dalje.

Komaj stopimo iz gozda na neporaslo planino, nam res ugasne luč in primorani smo nadaljevati pot brez nje. Dasi so svetile še

če obstoja torej zanj funkcijski optimum. Kakor hitro izpade iz skupine pogojev eden ali več členov, se pojavljajo nepravilnosti. Enako nastopajo barvne nepravilnosti, če se izpremene faktorji za normalno polno-barvnost. Nepravilnosti so vedno izraz trajne ali začasne bolehavosti; albinizem in melanizem sta zato patologična pojava.

Barve živali povzročajo pigmenti (barvila). O teh je malo znano, niti to ne, ali povzroča razne barve isti pigment in je torej kakovost barv odvisna od količine pigmenta, ali pa temelji vsaka barva na posebnem pigmentu. Pigmenti so razprštrti predvsem v zunanji telesni koži, in sicer pri človeku in nekaterih sesalcih v globljih plasteh površnice (Oberhaut), pri drugih vretenčarjih v usnjenici (Lederhaut), oziroma v kožnih tvorbah, v laseh, v dlaki in v perju.

Pri brezvretenčarjih se nahaja barvilo deloma v zunanji kožni plasti (cuticula), deloma v podkožnici (matrix), deloma v plasteh pod to.

Izmed barvil je za naše vprašanje najvažnejše temno barvilo melanin. To je dušikova spojina, ki se pojavlja ali v obliki drobnih, le 0.025 mm velikih zrn v površnici, ali razpršena v usnjenici, ali pa v velikih, gibljivih stanicah, takozvanih barvonoscih (Chromatophoren).

Pri obeh ekstremnih slučajih barvne nepravilnosti razlikujemo lahko več stopenj.

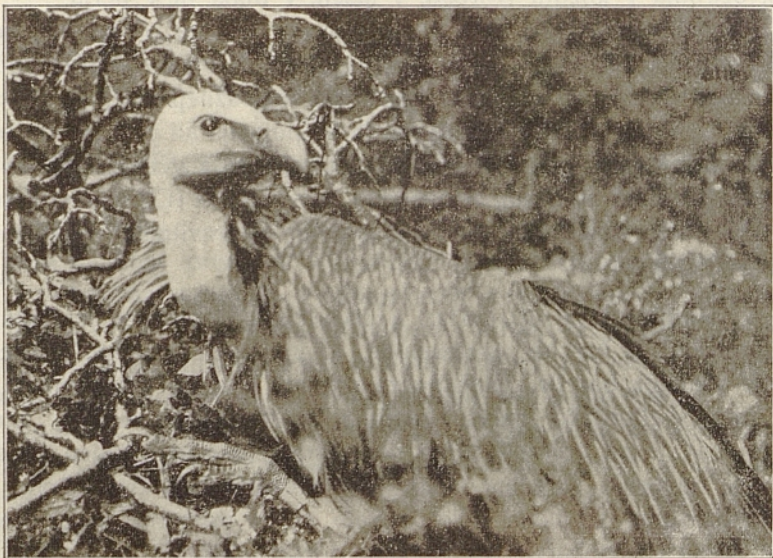
A. Albinizem: *a.* popolni albinizem (beličnost, leukopatija, leukohroizem) je barvna izprememba, ki jo povzroča popolno nedostajanje vsakega barvila. Značilno za skrajno stopnjo albinizma je, da dobi oko svetlordečo barvo. Srednja plast očesne lupine, žilnica (chorioidea), je na notranji strani normalno temnorjava; njen prednji, debelejši odcepek, šarenica (iris), ima navadno zelo živo barvo. Pri beličnikih izgine pigment, žilice sevajo skozi prozorno mrežnico in dajejo očesu rdečo barvo. Razen tega poblede kožnati priveski in pri pticah rožena kožica na kljunu in na nogah. — *b.* nepopolni albinizem (barvna omrtvelost, leukizem, hlorohroizem) opazujemo pri živalih, ki imajo sicer popolnoma belo površje, a normalno barvano oko, in pri onih, ki jim poblede na telesu vse barve nejasno naznačenih risb. — *c.* delni albinizem (lisavost) nastopa le na posameznih delih telesa in sicer večinoma nesomerno; včasih so samo robovi lusk in peres ter konci dlak brez barvila.

B. Melanizem: *a.* pri popolnem melanizmu (počrnelost, nigrinizem) se razvije na vsem površju pigment v preveliki meri; žival je radi tega enakomerno siva, temnorjava ali celo črna. — *b.* nepopolni melanizem se kaže v enakomerni potemnelosti kože in njenih tvorb, tako da se risbe še nekoliko poznajo. — *c.* delni melanizem (marogavost) se razteza le na posamezne dele telesa.

Omenjena razdelitev je starejša¹ in je vsekakor točnejša kakor novejše, ki ne ločijo strogo nepopolnega albinizma in melanizma od delnega, temveč imenujejo oboje skupaj delni albinizem (melanizem). Nekateri znanstveniki, kakor Standfuss, gredo celo tako daleč, da imenujejo le popolni albinizem pravi albinizem v nasprotju s pseudo-albinističnimi izpremembami.

Včasih se pojavi albinizem hkrati z melanizmom na isti živali, zlasti pri plazilcih; ta pojav se zove leuko-melanizem.

Nepopolnemu melanizmu soroden pojav je eritrizem (pordelost, rufinizem), ki obstoja v tem, da barva v veliki množini razviti svetlorjavi pigment sicer svetle dele rjasto- ali lisičjerdeče.

Mlad plešec z obročkom.

Pri flavizmu (porumenelost), ki povzroča v različnem obsegu nastopajočo nenormalno rumeno barvo na telesu, se ne da takoj določiti, ali ga je treba smatrati za stopnjo albinizma ali melanizma; mnogokrat je flavizem slabo izražen eritrizem; včasih se pa pojavi, če izostane temna barva (kanarček v ujetništvu!)

Izraza „albinoza“ in „melanoza“ sta neprikladna za zaznamovanje barvnih nepravilnosti na telesnem površju, ker jih rabi že patologija za označbo bolehavih barvnih izprememb notranjih organov.

Razen patologičnega albinizma in melanizma poznamo še druge, nič manj čudne pojave raznobarnosti, ki nastopajo redno. Znana je

¹ Po Pelzelnu, Verh. z.-b. Ver. Wien, 1865, str. 911—946.

zlasti spolna dvoličnost, oziroma dvobarvnost (seksualni dimorfizem in dihroizem), ki se pojavlja v družini kur. Nekaj podobnega je časovna dvobarvnost (sezonski dimorfizem) pri planinskem zajcu, veliki podlasici, snežnem jerebu itd. Posebno pri zadnji dvobarvnosti se vidi jasno sorodnost teh pojavov z barvnimi nepravilnostmi. Časovna barvna nepravilnost degenerativnega značaja je starostna pobarvelost (geraiochroismus), ki je pri nekaterih živalih začasen melanizem, pri drugih pa začasen albinizem.

II.

Razširjenost albinizma in melanizma v živalstvu.

V naslednjem poglavju podajam kratek pregled razširjenosti barvnih nepravilnosti pri živalih. Ozirati se hočem v prvi vrsti na domačo fauno; iz drugih krajev navajam le zanimivejše slučaje, zlasti za one živalske rede, ki so pri nas biološko še premalo raziskani.

Sesalci. Ozrimo se predvsem na človeško telo! Albinizem se pojavlja na njem v obliki, ki dokazuje, da je nedostatek barve v žilnici in šarenici izraz bolehavosti. Svetlobni žarki vplivajo pri takozvanih albinih presilno na občutljivo očesno mrežnico, ker ni pod njo temnorjavega pigmenta, ki bi jih vsrkal in ublažil. Zato se pri teh bolnikih trepalnice vedno premikajo in albinistični ljudje vidijo v mraku boljše kakor pri dnevni luči. — Začasni melanizem se pojavlja na človeku pri bivanju v veliki svetlobi, tako n. pr. v južnih deželah in v Alpah. Temna barva nekaterih človeških rodov je tekom generacij utrjen melanističen pojav. Gerajohroizem se javlja na človeku v osivlosti (albinizem) ali pa — pri črnih — v potemnelosti. Zanimiv je tudi spolni albinizem pri starih Egipčankah, ki ga hočejo videti nekateri na staroegipčanskih slikah, kjer so upodobljene žene v svetlejših barvah.

Med višjimi sesalci se opazuje največja nestalnost v barvi pri domačih živalih. Hilzheimer² poudarja, da ni pri domačih živalih barv, ki bi jih ne imele tudi njihove divje sorodnice ali ki bi se ne dale izpeljati iz barv divjih prednikov. Važno je to dejstvo zato, ker varuje pred hitrim proglašenjem že prvotno belih, oziroma temnih oblik za albine ali za nigrine. — Popolni albinizem je pri domačih živalih redek, najpogostejši je pri kuncih in mačkah. Opazovali so tudi albinistične pse. Delni albinizem in melanizem se pojavljata pri konju, govedu in psu na golih kožnih mestih. Znamenit je delni melanizem pri črnih psih z rjavimi okončinami, ustnami, lici, rjavim trebuhom in z rjavimi lisami nad očmi. Pri volku in šakalu so baš ta mesta svetlorumeno barvana; pri njih so že tudi označene nadočasne lise.

² Geschichte unserer Haustiere 1908, str. 37—40.

Hilzheimer meni, da je nastala omenjena pasja pasma (kinologi jo imenujejo black and tan) na ta način, da se je nakopičil na mestih, ki so bila že prvotno temna, pigment v preveliki meri in je tako povzročil črno barvo. Ako se barvilo razvije še močneje, nastane popolnoma črn poedinec. Na podlagi teh pojavov utemeljuje Hilzheimer svojo teorijo o samo enem pigmentu v dlaki sesalcev. Kakovost barve bi bila torej odvisna od količosti pigmenta. — Pri melanističnih psih so prsi in noge mnogokrat bele. Nekaj podobnega se nahaja pri konju in pri govedu (belo čelo pri sicer temnih živalih). Omenjena mesta so trdno prirasla na kost, kar ovira razvoj pigmenta v koži. Nasprotno se razvije na prostih mestih, n. pr. na ušesih, črno barvilo v veliki meri. Pri drugih domačih živalih se opazuje melanizem često na glavi, na okončinah in na repu (pri himalajskem in srebrnem kuncu ter pri siamski mački).

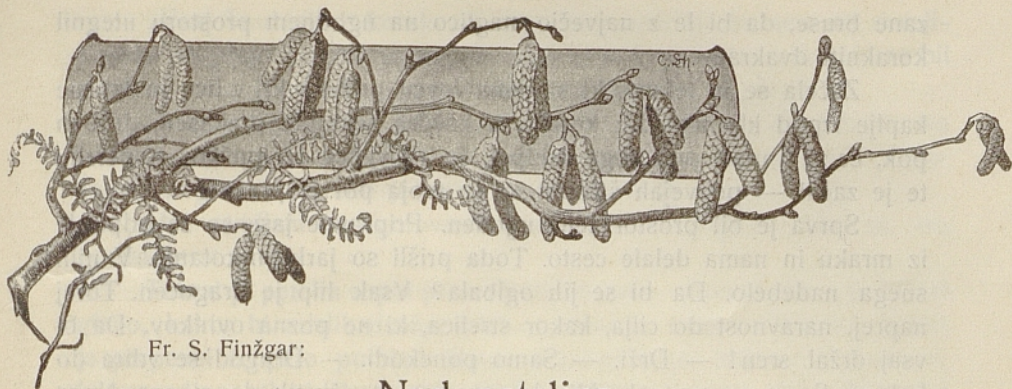
Zveri se precej nagibljejo k barvnim nepravilnostim. Pri medvedu se pojavljajo sivi, črni in rjavkasto-rumeni različki. Enako je pri volku:

gorski volkovi so temni, često melanistični; stepni volkovi so svetlejši. Lokalne pasme se pojavljajo pri lisici; zanimiva je posebno črna lisica (Kohlfuchs), ki ima trebuh, grlo, konico repa in okončine črne. Mnogokrat nastopijo nepravilnosti obenem z normalnimi poedinci v isti zalegi. Ponekod so lisičje pasme krajevno tako ostro ločene, da spozna vešč lovec takoj po intenziteti barve, v katerem lovišču je bila žival ustreljena. Lisice v Italiji imajo vedno črn trebuh.

◻ Komatar z obročkom.

(Dalje prih.)

Fr. S. Finžgar:

Nad petelina.

(Konec.)

Lovec je postal nemiren. Obe roki je zaslonil za uhlja in kretal z glavo na levo in jo kretal desno. Pogledal sem mu v lice in se potajil, da se nisem nasmehnil. Napeta skrb in strah sta mu zarezala mračne poteze nad očmi, košate obrvi so bile naščeperjene srdito, slovesnost brk se je izprevrgla v truden delavnik — ves obraz gost mrak, da se ni vedelo, jeli udari iz njega blisk ali posveti solnce.

In posvetilo je solnce. Bliskovito mu je zažarelo lice, stisnjene ustnice so se razširile, z desnico je krepko zamahnil proti jugovzhodu in jo obdržal napeto z iztegnjenim kazalcem, kot lesen kažipot ob cesti.

Petelin je zapel . . .

Komaj slišno je donelo z globokim, zamolklim tonom v hitrih presledkih daleč na pobočju gore. Razločilo se je mlaskanje in pokanje, brusiti ga še nisva čula. Petelin je bil daleč.

Brez obotavljanja sva se naravnala v smer, kamor je kazala še vedno iztegnjena lovčeva roka.

Prihuljeno, stopajoč po prstih, plazeč se po vseh štirih pod vejami in plezajoč po kolenih črez strmec sva lezla, združena kakor lisjaka, proti petelinu. Včasih je kljub previdnosti počila trhla vejica pod okovanim črevljem. Tedaj sva vselej obstala kakor vkopana in prisluškala. Črezdalje razločnejši je bil glas, razdalja se je krčila, srce je donelo v hitrih, glasnih udarcih.

Treba je bilo počakati. Zakaj noga je stopila v odločilno okrožje.

Iz pasu sem potegnil naboj in ga vtaknil v dvocevko. Pod vratom sem odpel gumb pelerine, da mi je zdrsnila na tla. Še ozrl se nisem za njo. Lovec me je zapovedovalno pogledal in dvignil visoko kazalec. Razumel sem. Samo po en korak se smeja bližati petelinu — starcu ob naskakovanju.

Ko je zabrusil petelin vnovič, sem se prestopil prvič in prisluhnil. Lovec je imel čisto prav. Petelin je proizvajal tako kratke, hipno odre-

zane bruse, da bi le z največjo naglico na ugodnem prostoru utegnil korakniti dvakrat.

Začela se je tekma, ki staremu lovcu požene kri v lice in iztisne kaplje izpod klobuka. En korak, za košček sekunde prekasen, droben pok, če se ti utare pod nogo suhljad, če trči vejica ob puško — petelin te je začul — po vejah štopot — in tvoja pot je prazna.

Sprva je bil prostor zelo ugoden. Pripravne jase so se odpirale iz mraku in nama delale cesto. Toda prišli so jarki in kotanje. V njih snega nadebelo. Da bi se jih ogibala? Vsak hip je dragocen. Torej naprej, naravnost do cilja, kakor strelica, ki ne pozna ovinkov. Da bi vsaj držal sren! — Drži. — Samo ponekodi. — Drugod se vdira do kolena. Sneg grozno zahrešči, da zagomazi po živcih do mozga. Noga — leva — do kolena v snegu — desnica dvignjena. Petelin premolkne. — Pet minut nobenega petja več. — Midva visiva v kotanji. Z desno nogo se ne smeš upreti, da ne zaškriplje sren. Leva noga omaguje. Če naju je zaslutil? Vendar... Krepko mlaskanje. — Bo. Je že zapel. Hitro nogo iz snega! — Na kolena! — Tri krepke sunke — iz kotanje sva, na robu čepiva, kakor okamenela, pogled v tla. In zopet: „plūk, plūk plūk!“ Na noge — pogled kvišku! Zagledala sva ga.

Mozes, ti očak in prerok, ali je bila večja tvoja radost, ko si zagledal z gore obljubljeno deželo?...

Na iztegnjeni roki stare bukve je stal — v tem hipu miren kot naslikana črna ptičja kontura na sivo platno gostega mraka. Kakor bi nekaj sumil. Toda midva nisva trenila z očmi in dihanje je bilo brezslušno. Pa je dvignil visoko in se izprehodil po veji s počasnim, tehtnim korakom. Tako stopa kralj. Nato je iztegnil vrat in prisluhnil na levo, na desno upognil glavo nizko pod vejo in iskal po tleh, pa jo zopet dvignil ter pogledal kvišku in iskal po strmini. Molk. Kdo bi govoril, kadar ima besedo kralj? In vendar on želi govorice. Vznevoljen potrese bujno perje in se zamišljen izprehaja po veji.

„Kje ste kokoške — ljubice? Ali še počiva vaša glava pod kreljutjo na mehki pernici? Zori se, pa se ne ganete? Ne slišite, kako se razlega pesem o ljubezni? Ali pa — če vam je moja pesem prestroga, premoška? Ha, ve norice, mladcev čakate? Mladcev sladkogolkih?“

Petelin je obstal in z dvignjeno glavo poslušal.

„Če res golči mladec, dolgovezni pevec? Neoprezni sladkač?“

Jezen je zagrabil s kljunom brsteče popje nad seboj in ga odlomil in vrgel na tla.

„Starem te in pohodim, da bo krvavelo po mahu, če se drzneš...“

In se je oprezoval z napetim vratom. Toda ljubosumje ni našlo temelja, kroginkrog grobni mir. Jeza je ugasnila, zopet je zaigralo srce, razprostrl je krasoto svoje obleke in zadonela je — pesem...

„Vsaj še dvajset korakov,“ sem tiho zaželel, ko sem se z velikansko stopinjo pognal naprej. Petelin je pel zdržema, kakor bi se bil zamislil v novo melodijo, nama so se pa odsedali naskoki.

Še krog tega grma! Samo pet korakov! Potem... Za grmom sva obstala zopet na snegu. Veje so petelina zastirale. Lovec me je vprašajoče pogledal. Okrenil je samo oči, z glavo ni ganil.

„Ne streljam v negotovost skoz gosto vejevje!“ Tako so mu povedale moje oči.

Takrat je petelin zopet premolknil, obstal — povetil perot, priklonil glavo, kakor bi mislil visoke misli... Morda misli o ljubezni, kateri je prepeval že peto pomlad himno s krone teiste bukve? O ljubezni, katera edina oslepi, da ne vidi smrti, ampak vidi samo cilj in življenje! O tisti ljubezni, ki daruje sebe, da nasiti druge; ki zida iz potnih srag lastne krvi otrokom hiše. Ki strada, pa ne čuti glada, ki je psovana, pa ne sliši klevet, ki hodi preko grobov, pa se ne trese pred smrtjo! O tisti edini začetnici vsega velikega, ki lije moči v dušo, da umetniku ne odpade kiš, dasi je padlo od zle roke blato na njegovo platno, o tisti roži mogočni, ki sprejme kamen za kruh in kačo za ribo in vrne za kletev blagoslov.

Pozdravljena ptica kraljeva, ti simbol ljubezni, porodnice vseh velikih dejanj od konca do konca sveta!... — — —

Tedaj pa se je zgodilo nekaj, da sva oba ostrmela. Pod lovčevogo nogo se je prodril sneg: rèsk —. Na bukvi pa: štrof-štrof-štrof—. Petelin se je prepeljal. Videla sva samo črno črto, ki je izginila nad gozdom.

Moja napol dvignjena dvocevka se je povesila, in povesili so se še bolj lovčevi brki. Tako ga je bilo sram, da je potegnil klobuk na oči in mi ni pogledal v lice.

„Sedaj gledava kakor mačka, ki se ji je izpeljal vrabec pred nosom. Na svidenje, petelinče, april je še dolg!“ S klobukom sem zamahnil proti kraju, kamor je izginila črna črta za petelinom.

Tedaj se je šele opogumil lovec France, ker je izprevidel, da se ne jezim.

„Vse sliši hudir, sem rekel, in res je. Ta preklicani sneg.“

Z nogo je jezno cepetnil po srenu, ki se mu topot ni prodril.

Kaj sedaj, gospod? Tako pot, pa zastonj!“

„No, pač ni bila zastonj! Petelina sva slišala in videla. Saj ni, da bi morala moriti. Lovec, ki gre samo zato na lov, da bi ubijal, ni lovec, kvečjemu okrutni morilec!“

„O gospod, to so besede!“

Lovec se je kljub žalosti veselo nasmehnil in sklenil roki na prsih, kakor za molitev.

„To so besede, pravim. Ampak drug strelec bi me bil ozmerjal.“
„Takah strelcev ne vodite nad petelina! — Ker nimate daleč domov odtod, lahko greste. Jaz pa grem vrh hriba in se vrnem po drugi strani.“

„Če je pa Vaš namen tak, potem prosim tako-le: Za vsako drevo vem, kjer navadno poje. Če se Vam ne smilijo stopinje, mahniva jo za njim. Utegnete še streljati danes.“

„Tudi prav!“

„Potem pa le kar!“

Lovec je naglo stopil po moj plašč in sva se obrnila navzgor. Vrh sedla mi je rekel, naj počakam. On da gre sam pogledat.

Razgrnil sem plašč na rdečo plahto cvetoče vrese in legel. Pravzaprav bi bil najrajši videl, ko bi ne bilo lovca več nazaj. Zakaj v gozdu mi je vsak človek odveč. Take govorice, kakor jo govori gozd, ne poznajo človeške ustnice. Misli, kakor jih diha pomladni log, ne misli človeška modrost. Zato mi je prazen, vsakdanji pogovor v gozdu krvavo žaleča disonanca veličastnega akorda naravne harmonije. In prav ta harmonija je zadonela v tem hipu, ko so šinili prvi prameni zarje na vzhodu in pokropili s škrlatom — ovčke — oblačke. Daleč, ne vem kje, se je oglasil s tenkim, visokim tonom trikrat zapored žvižg ptička. Potem za hip odmor. Ko je zastavil četrtič in zapel melodijo, tedaj je udaril vesoljni zbor. Zapel je vsak grm, iz vsake drevesne krone se je drobila pesem. O, to ni bilo več petje ptiča, to je bila veličastna himna gore, za katero si je loza ubrala strune ob dnevu vstajenja. Ob tej himni, proizvajani v dvorani svobodne in neoskrunjene narave, pod baldahinom, ožarjenim od solnčne ljubezni, ob vonjivih valovih vzduha, ki polje in lije v ude novega življenja, kakor bi potekal naravnost z božjih ustnic, ki so prve govorile mogočno besedo: Bodi! in je vzkliko življenje — ob tej himni omaga pamet in ugasne, kot se potopi kresnica v travo, in volja klone in duša strepeta — in ves človek je eno samo prekipjavajoče srce — neizraznega in nikdar izraženega čustva prepolno...

Kdor ni užival te himne, kdor se ni napil njene blaženosti v polnih požirkih, ta ne pozna pomladi. Ko govori o njej, laže; ko sanja, da jo je občutil, nosi v prsih plehko omlednost, rožo iz papirja, ki si jo zatakne norec za trak in vriska z njo skoz dobrovo...

* * *

Pred mano je stal lovec.

„Na tej strani se nič ne oglasi. Greva za beguncem!“

Ročno je zdrsnil po bregu v dolino, jaz pa za njim.

Šlo je dalje v strastnih skokih, brez poti gor in dol. Kadar sva plezala pod vrhe razritih žlebov, je lovec vselej snel klobuk in plezal

naprej, na vrhu legel in opazoval. Troje grebenov sva prekobacila, troje hudih strmin preplezala, opraskana od robide in trnja, mokra na kolenih — o petelinu nič sledu. Meni se je zdel ta indijanski pohod dokaj nespameten. Toda strast je menda nalezljiva. Zato sem vztrajal.

„Če ga s tega grebena ne ugledam, potem ne vem...“

Tako je modroval lovec, ko sva lezla skoz močvirno korito, tepena od vej in trgana od gloga, da se popneva zopet kvišku. Lovcu se niso povесili samo brki, celo krajci njegovega klobuka so se zavihnili obupano navzdol.

Pod vrhom se je ozrl in skoro zarežal vame:

„Postojte!“

Sam je snel klobuk in plezal kakor kuna. Samo eno oko je dvignil po strani čez greben. Par trenutkov je motril prostranost.

Nakrat je pa odskočil kakor pičen in zdrsnil prav do mene.

„Na borovcu je! Daleč doli, sredi griča! Hitro navzdol, potem prek roba — o, streljali boste, stavi...“

Tedaj se je že drsal po rebri — jaz za njim. Kakor blazna sva drvila.

„Dovolj!“ je velel zapovedovalno in se ustavil na kozji stezici.

„Odtod oprezno vprek na greben — pa ne boste več petdeset korakov od njega.“

Ne more lisjak tihotapiti previdneje, kakor sva midva. Niti ptiček na drevesu, pod katerim sva lezla, ni obmolknil. Ko sva brezslušno pripolzela do roba, sem, skrit za grmom, pogledal proti borovcu. Veja se je šibila in gugala, petelin je strigel poganke in jih metal objestno na tla. Ker je bil obrnjen od mene, sem lahko vstal, dočim je lovec obležal pri mojih nogah.

Prav v istem hipu se je pa dvignilo solnce izza obzorja. Bogati žarki so se razlili po lesketajočem perju. Petelin je razprostrl krila, našopiril rep v pahljačo in se z veličastno kretnjo obrnil proti solncu. Glavo je globoko priklonil, dnevu v pozdrav, nato pa je iztegnil vrat in zapel — odo vzhajajočemu solncu. Vzpričo krasnega prizora se mi je skoro ustavljala roka, ko sem dvigal puško. Toda nestrpni moj spremljevalec je že priganjal: „Prižgite!“

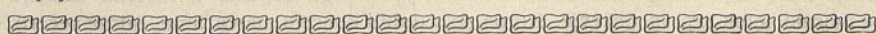
Dobrava je jeknila...

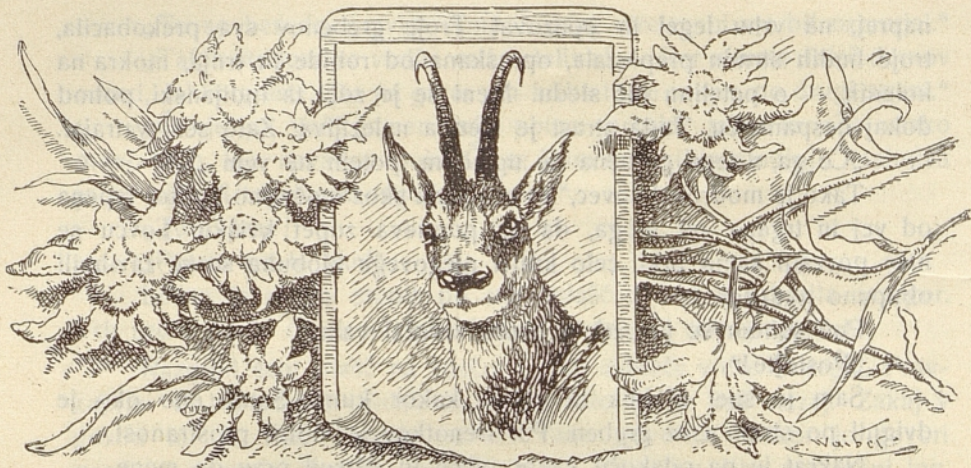
Petelinu je klonila glava na prsi, kjer je začutil pekočo bolečino... Zadnja pesem — solncu, zadnji pogled — na to vroče srce...

Nato je omahnil...

Tragedija življenja je bila odigrana...

Moje srce pa je prevzelo čustvo, v katerem je bila velika gorjupa kaplja...

Iz lovskega oprtnika

VII. redni občni zbor „Slovenskega lovskega društva“ se bode vršil z običajnim vzporedom dne 17. maja t. l. ob 3. uri popoldne v Schreyevi restavraciji na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Ker so dobro obiskani občni zbori življenjskega pomena za vsako društvo, se nadajamo prav obilne udeležbe ne samo s Kranjske, ampak tudi s Štajerskega, Koroškega, Goriškega..., sploh iz vseh krajev, kjer žive naši lovci. Koliko vzornih lovcev šteje naša domovina! In kako korist bi imelo naše društvo, ako bi se odzvali ti možje našemu vabilu in se zbrali v prav lepem številu omenjenega dne v beli Ljubljani! Vsak nasvet nam je drag, vsaka nova misel dobrodošla in, v živi besedi razodeta, bo gotovo rodila sad. — Vse samostojne predloge je treba po § 21. društvenih pravil javiti odboru pismeno vsaj 3 dni pred občnim zborom. Glasovalne in volilne (aktivne ali pasivne) pravice nima nikdo, kdor ni plačal za tekoče leto članarine, ki mora biti plačana v prvem četrtletju (§ 10). Zato opozarjamo člane, da naj plačajo članarino takoj, ako je še niso. Za občni zbor so pooblastila dopustna, vendar sme zastopati na občnem zboru vsak član le 5 drugih članov, izkazati se pa mora z društveno izkaznico zastopanih (§ 20).

Novi člani: Franc Bizjak, železniški uradnik pri Sv. Luciji ob Savi; Al. Gregorič, c. kr. poštni kontrolor v Pulju; Dr. Josip Jenko, c. kr. gimn. profesor v Trstu in Anton Koman, gostilničar v Ljubljani.

Pomlad se je vrnila. Narava vstaja k novemu življenju. Sušec nam sicer ni prinesel preveč lepih dni: skoro vedno dež, parkrat sneg. Lovca je že skrbelo, kaj bo s prvimi zajčjimi mladiči, ako ostane takšno vreme. Kadar pobere namreč prvo leglo mraz, je v jeseni navadno slab lov na zajce. K sreči so se izlegli letos prvi zajci vsled hude in dolgo trajajoče zime po večini nekoliko pozneje kakor lansko leto, ko je bila zima mila in sem našel na dan sv. Jožefa mladiča, starega najmanj 14 dni.

Lov na kljunače se je obnesel v splošnem slabo. Iskanje s frmačem spomladi, ko je malo kljunačev, nima itak navadno posebnega uspeha, a večerno čakanje je oviralo letos izprva deževje. Ko pa smo dobili koncem marca lepe, mirne večere,

je pohitel lovec z radostnim srcem v gozd na večerni izprelet slok. Spomladanski lov na kljunače ima pač še vedno dosti ljubiteljev, dasi se širi med lovci precej zahteva po opustitvi spomladanskega lova na sloke, ker ne gre, da bi streljali med paritvijo ali vsaj neposredno pred paritvijo kljunače, ki jih ni preveč. Pri večernem čakanju na kljunače uživa lovec v spomladnjem gozdu krasoto narave, ko umira dan in ž njim življenje v gozdu in pada polagoma mrak na zemljo, obenem pa proučuje življenje kljunačev, ki še ni pojasnjeno v marsikaterem oziru. Tako trdijo izmed onih, ki se zavzemajo za spomladanski lov kljunačev, eni, da letajo zvečer samo samci, drugi, da letajo i samice, da pa se oglašajo samo samci, tretji pa, da se oglašajo samci z „vor, vor,“ samice s „pst, pst“. Nasprotniki pa pravijo, da se oglašata samec in samica z „vor, vor“ ali s „pst, pst“ itd.

Prišel je tudi čas petelinjega lova. Kdor je šel enkrat na petelina, temu ostanejo oni trenutki v nepozabnem spominu. Preden se vzbudi zarja za gorami, stoji lovec v gozdu in čaka, da se oglasi petelin. Na večer prejšnjega dne ga je videl, kako se je izpreletel na drevo, ki si ga je izbral, da prenoči na njem in zapoje zjutraj raz njega svojo pesem ljubezni. Počasi teko minute; kakor ure so za pazno poslušajočega lovca. Naenkrat se zasliši „telek, telek“ — „telek, telek“... Izprva se oglašja pevec počasi, polagoma pa se bolj in bolj razburja. Lovec stoji nepremično. Ko pa pride glavni udarec, skoči bliskoma dva koraka naprej in obstoji zopet kakor kip. Le mal trenutek porabi lahko lovec. Njegovo srečo odločujejo večkrat sekunde. Kitica sledi kitici, lovec pa se bliža korak za korakom petelinu. Že je blizu drevesa, a petelina še ne vidi. Zastonj se trudijo oči, da bi ga ugledale. Končno zapazi lovec črno kepo, ki se premika po veji. Še je pretemno, da bi streljal. Ko ga pa vidi razločneje, dvigne mirno puško k licu, rezek strel odmeva po gozdu, petelin utihne sredi pesmi... Naglo skoči lovec proti mestu, kjer je pel petelin. Treba je pa tudi urnosti. Če si namreč petelina samo obstrelil in nisi dovolj spreten ter pripravljen na drugi strel, ti odleti ali pa po tleh izgine, kakor bi se vdrl v zemljo. Iskanje je utrudljivo in največkrat brezuspešno. Pač pa ga najde kaka roparica in mu prestriže nit ugašajočega življenja, ako ni že poprej izhiral vsled dobljene rane.

F. L.

O obročenju ptic in nekaterih uspehih obročenja v zadnjem času. V „Lovcu“ smo že opozorili na veliki pomen obročenja za proučevanje selitve in življenja različnih ptic. V 3. številu smo priobčili na str. 37—40 poučen članek o obročenju, ki bo — kakor upamo — tudi pripomogel, da ne seznamimo le z obročenjem ptic širših krogov, ampak da pridobimo tudi novih sodelavcev, kar bi nam bilo posebno ljubo za lepo Kranjsko, ki se ponaša s tako različnimi vrstami ptic.

Mnogi bi se sicer z navdušenjem oprijeli dela, če bi le znali, kaj in kako naj obročijo. — Pri izbiri ptic, ki jih hočemo obročiti, nam ni treba biti preveč natančnim. Obročimo lahko vse, kar nam pride v roke, le fazanov ne, jerebic in druge izpuščene perutnine. Škoda bi bilo namreč obročkov, ker ni pri teh pticah nobenega upanja na uspeh. Drugače je n. pr. z divjimi racami vseh vrst, ki jih je treba obročiti v čim večjem številu, ker dosežemo lahko potem teh ptic marsikak nepričakovan uspeh. Sploh moramo obročiti vse pri nas divje živeče močvirne ptice in plovce. Največjo pozornost pa bi morali obračati na ptice selilke in med temi predvsem na sloke in prepelice. Z obročenjem teh dveh ptičjih vrst bi si pridobil lahko marsikateri lovec poleg svoje zelene vejice še lavorjevo. Kajti rešitev tako zamotanega vprašanja o selitvi kljunačev je mogoča večidel le potom obročenja. Stvar pa tudi ni težko izvesti, saj najdemo lahko z dobrim frmačem marsikatega mladiča, ki mu natakneмо hitro obroček in ga takoj zopet izpustimo na mestu, kjer smo ga dobili.

Obročenje štokelj, čapelj, koscev, divjih golobov, vran, škorcev, drozdov, lastovk itd., posebno pa ptic roparic vseh vrst priporočamo tudi kar najtopleje. Seveda obročimo lahko tudi vse mogoče vrste drugih ptic, predvsem pa ravno ptice selilke in klateže.

Priliko za obročenje imajo pač vsi, ki se gibljejo v naravi, zlasti pa lovci in učitelji na deželi. Nanje se obračamo radi tega prav posebno s prošnjo, da se poprimejo stvari.

Kako naj obročimo, nas pač dovolj pouči prej omenjeni članek, na katerega še enkrat opozarjamo. Če želi kdo še natančnejšega pojasnila, ga dobi ali naravnost na ornitologični postaji v Solnogradu ali pri g. prof. dr. Lokarju v Ljubljani, oz. pri uredništvu „Lovca“.

Ker ni opravljena stvar z obročenjem samim, ker ima to pomen le za slučaj, da izvemo o vseh na kakršnikoli način dobljenih pticah, prosimo ponovno vse, ki bi dobili kakega ptiča z obročkom ali izvedeli o njem, da nam takoj sporoče o tem.

Kar se pa tiče nekaterih zanimivih uspehov obročenja v zadnjem času, naj zadostujejo naslednje vrstice:

I. Škorec (*Sturnus vulgaris* L.)

1. Mladega škorca, ki mu je nataknil dne 24. maja 1913 g. St. Osterzilik v Kačicah na Šleškem obroček št. 13.653, je ustrelil dne 17. januarja 1914 g. Florentino Sotomajor pri Kordobi v Andaluziji na južnem Španskem. Zračna črta od kraja, kjer so nataknil škorceu obroček, do kraja, kjer je bil ustreljen, znaša okrog 2200 km.

2. Drug mlad škorec, ki mu je nataknil dne 22. junija 1913 g. Hugo Leinberger v Nieder-Eisenbergu na Moravskem obroček št. 2863, je bil ustreljen, kakor poroča g. pastor Graujoy, dne 26. decembra 1913 pri Puy-St. Martin v Drôme na južnem Francoskem. Razdalja znaša približno 1100 km.

Iz teh dveh „aluminijevih“ dokazov vidimo, da so prezimili letos severno-avstrijski škorci na južnem Francoskem in na Španskem.

II. Drozg (*Turdus philomelos* Brehm).

1. Drozga, ki ga je zaznamoval 28. junija 1913 v Felsöszerne na Ogrskem g. gozdar Gregor Kardasch z obročkom št. 2828, so ujeli po poročilu g. Josipa Dioretija dne 7. februarja 1914 v Terni v srednji Italiji.

2. Drozga, ki ga je zaznamoval isti gospod na istem kraju dne 16. junija 1913 z obročkom št. 13643, so ustrelili po poročilu g. Rafaela Carite dne 12. novembra 1913 pri Ameliji v srednji Italiji.

Iz tega sledi dejstvo, da so si izbrali letos ogrski drozgi istega okraja prezimovališče v srednji Italiji.

III. Pegam (*Bombicilla garrulus* L.)

1. G. gozdni mojster H. Kuchler je dal 17. decembra 1913 v Flattachu na Koroškem nekemu pegamu obroček št. 150. Dva dni zatem, dne 19. decembra 1913, so ga ujeli, kakor je sporočil g. prof. A. Bonomi v Roveretu, v Korredu na južnem Tirolskem. — Ta slučaj nam izpričuje na eni strani hitrost potovanja tega severnega gosta — v dveh dneh je prepotoval najmanj 200 km —, na drugi strani pa potrjuje našo domnevo, da se je vršil letošnji vpad pegamov v južnozpadni smeri.

Ed. Pavel Tratz.

O skalnem jerebu. Ko sem hodil lani proti koncu aprila črez Grmado, Špik in Otožec na Gabršček nad petelina, sem čul okrog Grmade in na južni strani Otožca klicati se gotovo nad 5 parov skalnih jerebov, o katerih se mi dotlej niti sanjalo ni, da jih imamo v lovišču. Naš lovec je sicer malo dvomil, da bi bili ti klici od skalnih jerebov (lovišče smo imeli takrat šele 1 mesec v podnajemu),

toda kmalu se je prepričal o resnici moje trditve. Komaj je minilo 8 dni, kar mi sporoči, da gnezdiijo skalni jerebi tudi na solnčni strani Jeterbenka. Ker ljubi skalni jereb posebno strme in solčne peščenine, porasle s travo, z resjem in z različnim grmičevjem, ni čudno, da se je preselil z Grmade na precej oddaljeni Jeterbenk, ki je porasel na solnčni, skalnati strani z raznovrstnim jagodičevjem in je torej raj za skalnatega jereba. Lani je našel začetkom junija stari Kozoglav v Lukovici pod Špikom gnezdo skalnega jereba, obstoječe iz samice in 14 piščet, ki so se bila pravkar izlegla. Odstrelili smo lani 6 skalnih jerebov in sicer v Jeterbenku 2 samca, ki sta tehtala 620, oziroma 640 g, pod Grmado pa 3 samce po 550 g, 570 g in 590 g ter 1 samico, težko 500 g.

Samec se razlikuje od samice prvič po velikosti, drugič pa ima na nogah bradavicam podobne ostroge in širji črn trak ob beli lisi na vratu. Upam, da bodem kmalu zopet kaj poročal o novi naselbini tega krasnega ptiča na Jeterbenku. Sicer pa ni bilo po mojem okusu, da smo streljali skalne jerebe na Jeterbenku, toda —

Zanimivo je, da omenja že Henrik Freyer v svojem l. 1842. v Ljubljani iziškem delu „Fauna der in Krain bekannten Säugethiere, Vögel, Reptilien und Fische“, da gnezdi skalni jereb tudi na Grmadi.

F. K.

Prihod pomladi so nam prišli naznanjat v Kamno gorico najprej divji golobi. Pri nas jim pravimo divjaki. Prišli so prve dni marca. Tudi kljunače smo hodili čakati več dni na večerni izprelet, a niso prišli. Že smo mislili, da jih ne bo, ker se je že bližal palmarum, ko gredo tralarum, a prišli so vendar. Na tiho nedeljo zvečer, ko je zašlo solnce za bele, snežene gore, ko so žarele Karavanke v zadnjih poljubih že precej toplih solnčnih žarkov in so odpeli kosi in taščice svojo večerno pesem, sem zasklihal v Bukovju iz gostega jelševja lovca razveseljujoči „feci, feci, feci“. Kljunača, najbrže samec in samica, sta se dvignila in poletela lahkini peruti proti Savi. Kmalu za njima je priletel še tretji, ki je zasledoval prva dva in jima je skoro gotovo hotel motiti zakonsko veselje . . .

Vl. pl. K.

Prvo jato pegamov — bilo jih je šest — sem videl v Adlešičih 21. decembra, ko sem imel ravno izprevod. Prileteli so na grmovje pri kapelici sv. Florijana nad Adlešiči, se komaj usedli in se mahoma zopet vzdignili proti Kolpi in Hrvaškemu. 30. decembra so jih videli kakih 30 blizu Gribelj. 3. januarja sem jih zopet videl in sicer na neki črešnji v Dolenjcih. Bilo jih je kakih 12—15. Ljudje so se jim splošno čudili, češ da še niso videli takih ptic.

I. Šašelj.

Pegami so se bili pojavili tudi pri nas, v Svetem pri Komnu. Dne 12. decembra m. l. sem jih videl prvič. Bilo jih je kakih 50 skupaj. Od teh sem ustrelil lepega samca, ki je bil po moji sodbi precej star, ker je imel na koncu perutnic lepo rdeče rožene listke. Pri nas so ostali pegami kake tri tedne.

Anton della Schiava.

Pegami v Opatiji. Te lepe ptice so došle tudi do našega morja. Iznad Opatije v Bregih se je videlo jato od vprek 100 ptic mesec dni. Mene so opozorili na ta redki pojav prekasno. Eden od naših lovcev je ustrelil pegama, kateremu so se divili radi njegove lepote vsi, ki so ga videli. Bog zna, da li nas posetijo te krasne ptice še kdaj!

J. Miran.

Prve kljunače smo videli v Krakovem pri Kostanjevici dne 10. marca. Neki kostanjeviški lovec je ustrelil enega. Gotovo so bili to le predhodniki. Nadaljnje polete sta ustavila burja in sneg.

M. Hanzlovský.

Prve sloke so se pojavile v Framu pri Mariboru 18. marca. Opazovali smo jih na večernem izpreletu.

Iv. Črnež.

Mladega divjega goloba, ki je komaj letel, sem ustrelil dne 28. decembra m. l. Pač redek slučaj!

Anton della Schiava

Selilke — najbrže so bili žerjavi — sem čul nad Ljubljano v noči od 24. na 25. marca. Krožile so dalje časa nad mestom. Gotovo jih je motila na potu z juga mestna razsvetljava, da niso takoj našle prave smeri.

V. Herfort.

Iz Trsta. Ko smo govorili nekoč doma na Gorenjskem o pegamih, pravi eden mojih lovskih znancev, ki pozna dobro tržaške razmere, kako bi bilo, če bi prifrčali severni gostje v tržaško okolico, češ Italijani bi planili po njih in si privoščili tujezemsko večerjo. In glej ga spaka! Po navadi stikam rad okoli oken, kjer imajo razni brezsrčneži obešene podavljene ptice, da vidim kako daleč sega njihova požrešnost. Tako sem stikal tudi začetkom januarja okoli takih izložb in res opazil med drozgi in zlatokljunimi kosi našega znanca pegama, obešenega na trtici. Na perju sem spoznal, da je bil ptič ujet na limanice. Radovednost me je gnala in šel sem, nič slabega sluteč, vpraševati trgovca, odkod je dobil tega ptiča. Za odgovor me je nahrulil, da ima dovoljenje prodajati ptiče in da mene to nič ne briga.

Črez par dni sem opazil pri drugih prodajalnah pegame, ki so bili tudi vsi zamazani od ptičjega lepila. Šel sem zopet vpraševati in izvedel sem, da so jih dobili iz kopsrke okolice, kjer jih je bilo baje zelo veliko in so jih tudi dosti polovili. Love pa ne tu doli samo večjih ptic, ampak tudi male ptiče-pevce. Sredi jeseni sva z znancem pregledovala omenjene prodajalne in opazila pri nekih prodajalniških vratih obešeni dve navadni sinici in lepega, jeklenobarvnega ščinkovca-samca. To so res ostudne razmere in lepo izpričevalo za vse, ki so poklicani, paziti na to nečloveško počenje.

Tudi na trgu, kjer prodajajo žive ptiče, sem opazil v kletkah več pegamov, ki so bili ujeti v tržaški okolici.

Glede leščerk ali krekovtov, kakor imenujejo pri nas leščerko, sem opazil preteklo leto nekaj izvanrednega. 26. decembra preteklega leta je bil krasen popr h, kakor pravijo naši lovci novemu, tri do štiri prste debelemu snegu. Ker se v takem snegu lepo sledi in ima lovec pred seboj takorekoč seznamek v lovišču nahajajoče se divjačine, sem jo zavil v kamnogoriške plaze. Sledu je bilo precej, a videti ni bilo niti repa. Še celo sinice, ki ščebetajo sicer vedno v gostem smrečevju, so se bile nekam poskrile. Ko pa sem bil že precej visoko, sem opazil približno 100 korakov pod seboj kakih deset ptic, katere sem imel po velikosti in po letanju od grma do grma, od drevesa do drevesa za šoje. Opazoval sem jih dalje časa kot edina živa bitja, ki so si upala v mrzlem vremenu na dan. Ko pa so prišli ptiči malo bliže, sem spoznal, da so leščerke. Natančneje seveda nisem mogel določiti, so li bile navadne ali pa severne, ker niso prišle tako blizu. Le to se mi je zdelo čudno, da jih je bilo več skupaj, kajti naše leščerke se ne preletavajo nikdar v trupah, ampak večidel pa dve skupaj (samec in samica). Več jih nisem videl še nikdar skupaj.

VI. pl. K.

Medved v idrijskih državnih gozdih. V te obsežne in samotne gozdove je zašel letos medved. Prve njegove sledove so zapazili koncem februarja v Mrzli rupi. Nekaj dni pozneje in sicer 4. marca smo dobili zelo dobre in popolnoma sveže sledove v oddelku Tisovec. Sneg je bil v tem času v nižjih legah za zasledovanje zelo ugoden; bil je spodaj trd, povrhu pa je bilo malo novega. Odtiski šap so se poznali v snegu prav dobro in razločno. Bili so 26 cm dolgi in 16 cm široki. Desno zadnjo šapo je zavijal malo na notranjo stran (podse). Bil je gotovo na tej nogi enkrat poškodovan. Po odtiskih smo sodili, da je bil kosmatevž precej velik.

S Tisovca so vodili sledovi deloma po gozdni cesti, deloma zraven nje po dolinah in usedah vzporedno s kranjsko-primorsko deželno mejo proti Kozjim stenam ob deželni meji nad vasjo Dol-Otlica. Do višočine 1100 m smo sledili izvrstno. V teh legah je pa padlo 5. marca ivje z drevja in je popolnoma zakrilo sled ter preprečilo zaenkrat nadaljnje zasledovanje. Prihodnji dan, 6. marca, smo dobili nove, pa tudi še stare sledove v bližini imenovanih sten. Tukaj je stopil medved malo na Primorsko. Isti dan je nastopilo južno in zelo megleno vreme, ki je otežkočilo nadaljnje zasledovanje. Bili smo pa medvedu že prav blizu. 8. marca se je udeležilo medvedjega lova več lovcev iz Gorice, pa brez uspeha, ker je bilo že prepozno. Medved jo je namreč popihal, kot so pokazali poznejši sledovi in naša poizvedovanja, v noči med 7. in 8. marcem proti Tisovcu in potem črez Križno goro naprej, najbrže v gozdove na Hrušici, odkoder je bil skoro gotovo prišel.

Tekom vsega zasledovanja smo našli samo na dveh krajih ostanke srn, ki so bile poginile brezdvomno vsled hude zime, nakar si jih je privoščil medved.

Zadnjega medveda so sledili v idrijskih gozdih leta 1894. Držal se je tri tedne na približno tistem kraju kakor letos. Nato jo je potegnil neznano kam.

Jesenko.

Letošnja huda zima je pobrala, kakor sem se prepričal iz razgovora z raznimi lovci, mnogo, slabotne divjačine. Kjer niso polagali perutnini, je poginilo precej jerebic in zlasti fazanov. A tudi srne so občutile strogost zime. Logarji kneza Auersperga, ki ima v svojih šumah na Dolenjskem mnogo srn, so našli v gozdih okrog gradu Soteske do 15 mrtvih srn, ki jih je bila sama kost in koža. Srne so tam tako oslabele, da so jih ujeli več koncem februarja braki iz Poljanic ob kočevsko-slovenski meji, ki so bili ušli na lov.

F. L.

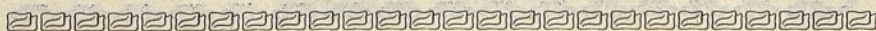
Huda zima je prizadejala pri nas na Dolenjskem divjačini obilo škode. Glad je moril ubogo žival, a le malokdo se je spomnil, da jo je treba krmiti. Jerebice so prišle tik do stanovanj in so bile izpostavljene najrazličnejšim sovražnikom. Kar je pustil zlobni človek, to so pobrale roparice. Letos je imel marsikak lovec priložnost, spoznati nedolžnost kanje in sove. Še vranje pošasti so se zaganjale v kite. Kakor vse kaže, bomo imeli letos malo jerebic. Tudi zajček je bil na hudem. Na dosti krajih sem dobil kupček dlake, ki je jasno pričal o poginu uhljača. Srne so prezimile še precej dobro, dasi je izginila marsikatera za vedno od svoje trope.

M. Hanzlovský.

Letošnja zima ni prizadejala pri nas kljub svoji ledeni strogosti divjačini toliko hudega, kot smo se bali v začetku. Že okolnost, da je ležal sneg celo zimo na nezamrzlih tleh in da ni otajal jug snežene površine nikdar toliko, da bi se bila naredila pogubna ledena skorja, je rešila divjačino pogina. Prestala je zimo razmeroma dobro. Prav pogosto ti zleti zdaj na njivah jerebičji parček, ki se je bil že davno odbil od jate. Prvega letošnjega zajčka-mladička je bil našel lovec že 17. februarja. Zelo zgodaj so se bili vrnili letos divji golobi. Rac je bilo prav mnogo, gosi so preletele prav pogosto naše kraje meseca januarja in februarja. Še 21. marca sem jih videl sedem leteti proti severu. Kljunač, ta tako težko pričakovani dolgokljuni gost, pa še ni bil prišel doslej v naše loge in dobrave. Po lanskim jesenskim selitvi sodeč, upajo naši lovci na ugoden spomladanski lov na kljunače, čeprav pozna le malokdo kras in čar večernega čakanja na zaljubljenega krilatega romarja.

Celje, 22. marca 1914.

S. E.

Vprašanja in odgovori.

M. P. v Č. *Vprašanje:* Imam v najemu ribolov v Lahinji in Dobljičanki in bi rad nasadil v bližini Črnomlja karpe, ker se mi zdi voda za njihovo rejo jako pripravna. Pomeče se namreč vanjo dosti različnih hranilnih odpadkov. Bojim se pa, da bi mi uničile zalego ščuke in klini, katerih ni mogoče iztrebiti. Kaj naj storim?

Odgovor: Obe vodi sta nam znani. Lahinja je za rejo karpov pripravna, Dobljičanka je pa zanje premrzla, le ob Črnomlju bi bila dovolj gorka. Ko bi nasadili vodo z dovolj velikimi karpji, bi se morda zaredili kljub ščukam in klinom. Na te bi morali seveda vedno paziti. Ščuke bi sicer lahko izdatno iztrebili, pri klinih je pa to z dovoljenimi sredstvi skoro nemogoče. Dovolj močen karpji zarod bi pa dobili pri nas lahko šele drugo leto. Ako hočete počakati z nasaditvijo drugega leta, trebite vodo že zdaj, kar se da. Če bi pa želeli poizkusiti s karpji že letos, Vam svetujemo, da iztrebite le najbolj pripraven del vode, katerega bi lahko glede ščuk in klinov nadzorovali. Zareditev karpov v Lahinji bi bila velikega gospodarskega pomena in je na vsak način poizkusa vredna. Potem bomo vsaj videli, ali se bodo držali ali ne. Zarod dobite pri g. živinozdravniku Siementhalu v Mokronogu.

Mala oznanila.

Lov krajevne občine Gorenji Logatec se bode oddal v zakup za dobo petih let, t. j. za čas od 1. julija 1914 do 30. junija 1919, potom javne dražbe dne 28. aprila 1914 v uradnih prostorih c. kr. logaškega okrajnega glavarstva. Začetek dražbe ob 10. uri dopoldne. Zakupni in dražbeni pogoji so razpoloženi pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Logatcu in se jih lahko pogleda v navadnih uradnih urah.

V. Kastner v Dečinu na Labi išče pravice za odstrel enega ali dveh divjih kozlov. Stopi tudi kot soudeleženec v kako lovsko družbo, ki bi imela na Slovenskem lov na divje kozle. Dalje kupi enega ali dva živa (krotka ali mlada) divja kozla (koze).

Trocevko „Nimrod“, brez petelinov, fino izdelano, popolnoma novo, prodam za 350 K, ker se mi ni posrečilo dobiti lova na divje koze. Vse tri cevi so napravljene za brezdimni smodnik; kal. 16×16—9.3. Trocevko sem naročil pred dvema mesecema in dal zanjo 444 K. Eligij Marega, Sv. Lucija ob Soči.

Naprodaj je puška-risanica (Schonzeitbüchsfllinte) jeklenih cevi. Leva kal. 28/83 mm, desna za kroglo kal. 22—35½ (Winchester). Vložni cevi kal. 28.28. Puška je fino delo in nosi izborno. Naslov pove upravništvo „Lovca“.

Prodaj se puška-dvocevka za kroglo (kal. 16.6'5), izdelana za brezdimni smodnik. Cena K 70. Ogleda se jo lahko pri F. K. Kaiserju, puškarju v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6.

Hammerless-trocevka z daljnogledom (kal. 16—9.3) je poceni naprodaj. Prodaj se tudi brez daljnogleda. Pojasnila daje F. K. Kaiser, puškar v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6.

Kupim 2 do 3 mesece starega čistokrvnega jerebičarja nemške ali angleške pasme. — Franjo Prah, Jesenice, Dolenjsko.

Naprodaj je dober frmač resaste dlake. Kje, pove upravništvo „Lovca“.

Fr. Ševčik, puškar,

Ljubljana,

Židovska ulica št. 8.

Velika zaloga pušk in samokresov lastnega izdelka in najnovejšega sistema kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk z najboljšim strelnim učinkom. Posebno priporočam svoje širom znane lahke trocevke s Kruppovimi cevmi in puške brez petelinov za brezdimni smodnik. **Novo!** Avtomatične Browning-puške, kalib. 16 in 12, z neprekosljivim strelnim učinkom. Avtomatične Browning- in Steyr-pištole. **Velika zaloga vseh lovskih potrebščin** po najnižji ceni. Popravila in naročila izvršujem točno in zanesljivo.

Ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Svoje cenjene odjemalce prosim vljudno, da izvolijo pri naročilih patron natančno označiti kaliher puške, št. šiber in pa, ali žele navadni ali brezdimni smodnik.

Pozor g. lovci!

Za nagačenje raznovrstnih živali se priporoča

IVAN ROBIDA,

V LJUBLJANI, Tržaška cesta št. 22.

Fina, strokovnjaška izvedba. Najnižje cene. — Na željo odnašam in donašam tudi sam domov. — Naročilo z dopisnico zadostuje.

Kavarna Evropa

v Ljubljani, Dunajska cesta,

je shajališče članov „Slovenskega

lovskega društva“.

Konfekcijska trgovina

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernova ulica 9,

priporoča lovcem svojo bogato zalogo vsakovrstnih oblačil.

V. Herfort, Ljubljana, Vrazov trg 1,

se priporoča za sezono divjih
petelinov, katere preparira zelo
skrbno in okusno z najboljšimi
kemikalijami in v vseh mogočih
stojah. Cena od **9 K** dalje, prsna
oblika z izrezljano ploščo od **7 K**
dalje. — Priznalna pisma. — Pri-
loženi snimek je napravljen po
njegovem izdelku.

Žive

jelene, srne, zajce, kunce,
fazane, jerebice kakor tudi
vse vrste druge divjačine

prodaja v svrhu osveženja krvi

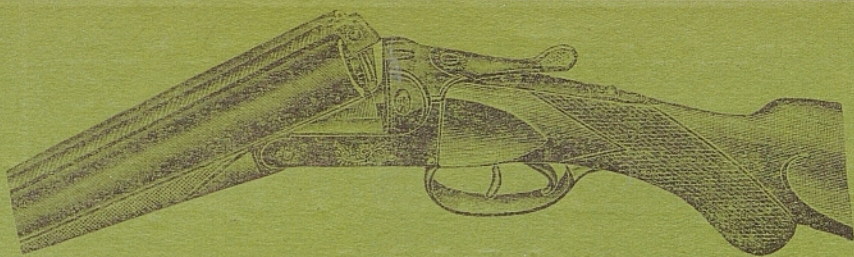
Edvard Mayer v Dunajskem Novem mestu, Schneeberggasse 10.

Zlasti opozarja na nasadna jajca vsakovrstne perutnine. — Za živ
prihod divjačine in za svežost jajc jamči. — Cene nizke.

I. KETTE, Ljubljana, Franca Jožefa cesta št. 3

Specijalna trgovina klobukov, čepic, kravat, perila, sploh
vseh modnih in športnih predmetov. — Vsakovrstne po-
trebščine za lovce.

F. K. KAISER, puškar v LJUBLJANI, Šelenburgova ulica 6,

priporoča bogato zalogo pušk in samokresov. V zalogi ima po najnižjih cenah vse lovske potrebščine kakor tudi vse priprave za ribji lov.

Umetni ogenj. Ceniki zastoj in poštne prosto. C. kr. prodaja smodnika.

JOSIP ROJINA, Ljubljana
Franca Jožefa cesta 3

Krojaški modni salon za gospode.

Elegantne obleke.

Najnovejši kroj.

Priporoča vsakovrstne športne in lovske obleke ter lovske uniforme.

V zalogi ima vedno najnovejše blago prvovrstnih tvornic.

Elegantne promenadne obleke in uniforme vseh vrst.

Točna, solidna in hitra postrežba.

Tiskarna in litografija

J. Blasnika nasl. v Ljubljani

se priporoča v izvršitev vsakovrstnih v
to stroko spadajočih del.

Vinska trgovina PETRA STEPICA v šiški priporoča svojo veliko zalogo vina najboljše kakovosti po nizkih cenah.

Vino razpošilja v lastnih
: sodih na vse postaje. :

Kmetska posojilnica ljubljske okolice v Ljubljani,

r. z. z n. z.

obrestuje hranilne
vloge po

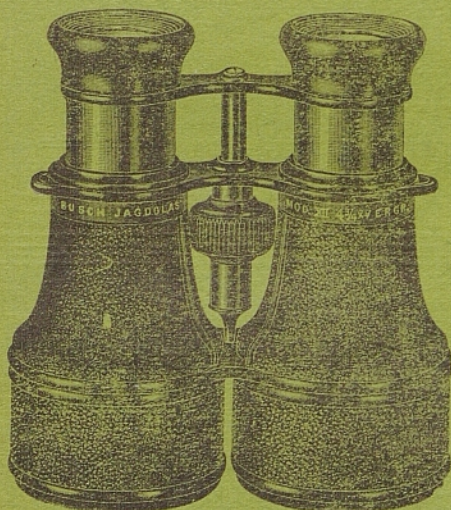
4 $\frac{3}{4}$ 0/0

brez odbitka rent-
nega davka.

Sprejema vloge na **tekoči račun** s čekovnim prometom
ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Rezervni zaklad: nad pol milijona kron.

Hranilne vloge: dvajset milijonov kron.

Cena 80 kron.

Novost!   **Novost!**

Pozor gg. lovci!

Najnovejši in najizbornejši daljnogled sedanosti je

Busch-ov

daljnogled mod. XII,

katerega si naj nabavi vsak lovec. Omenjeni daljnogled vsebuje vse optične vrline v najvišji meri in je posebno za lov in šport zaradi svoje izvanredno velike svetlobne moči neprekosljiv in kot nočno steklo naravnost očarujoč.

Povečanje	4 $\frac{3}{4}$ krat.
Vidno polje v razdalji 1000 m	105 metrov.
Objektivski prerez	53 mm,
Svetlobna moč	132
Teža	450 gramov.

Specijalist za očale in nanosnike. Velika zaloga toplomerov, barometrov, mer za višino, kompasov, daljnogledov: Zeiss, Busch, Goerz — Ceniki brezplačno! — Bogata zaloga ur, zlatnine in srebrnine. — Tovarniška zaloga gramofonov in plošč.

Fr. P. ZAJEC, Ljubljana,

**Stari trg
št. 9.**